

Neomajni borec za pravice civilnih invalidov vojn Slovenije

Jože Zupanc

Četrtkovo jutro nas je pretresla vest, da nas je v sredo, 15.09.2021 ponoči za vedno zapustil naš Jože Zupanc. Ob novici smo civilni invalidi vojn, nekateri kljub vedenju da je bolan, onemeli.

Jože je bil v skupini, tista leta tako imenovanih žrtev vojne, ki so se tekom prvih 10 let po II. svetovni vojni v Zavodu za slepo mladino v Ljubljani, kot mladeniči začeli osveščati, da kot otroci, ponesrečeni z ostanki vojnega materiala niso »samo« slepi invalidi ampak so invalidi zaradi opuščenega vojaškega materiala. Jože je namreč že pri šestih letih na grozovit način in grozovitih spremljevalnih okoliščinah, ob eksploziji vojaške bombe, izgubil najpomembnejše s čimer narava obdari človeka.

Ko so bili nekateri že na delovnih mestih je njihova odločenost dozorela do te točke, da so postavili temelje današnje organizacije civilnih invalidov vojn Slovenije. Tako so se leta 1969 odločili, da ustanovijo lastno organizacijo in z organiziranim delovanjem ponudijo potrebno pomoč za premagovanje težav, ki jih civilnim invalidom vojn predstavlja invalidnost. Poleg tega je bilo organizirano lažje vodili pogovore z organi takratne republike Slovenije in države Jugoslavije.

Jože je bil član iniciativnega odbora in podpisnik vabila na ustanovni občni zbor in konec leta 1970 je bila ustanovljena Zveza civilnih žrtev vojne. Vsa nadaljnja leta je bil strogo vpet v delovanje organizacije v organih upravljanja, komisiji za varstvo pravic civilnih invalidov vojn, predsednik Zveze je bil v dveh obdobjih in sicer v letih 1972 do 1978 in od 1988 do leta 2002, od leta 2002 dalje je opravljal funkcijo podpredsednika. Leta 2017, je Jožetu skupščina Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije v zahvalo za vse dobro v korist civilnih invalidov vojn Slovenije, ob njegovi 80. letnici podelila naziv častnega predsednika; dejstvo, da je Jože že kot otrok izgubil vid in izjemna miselna pronicljivost s sposobnostjo dobrega analiziranja podatkov, sta doprinesla, da se je Jože razvil v eno najbolj prizadevno osebnost med nami pri reševanju krivic civilnih žrtev vojn. To je postal njegov življenjski moto.

V vseh letih svojega aktivnega delovanja pa je deloval tudi širše na področju invalidskega varstva v Sloveniji in tudi mednarodno. Bil je eden od ustanoviteljev in večletni predsednik Evropske zveze invalidov vojn.

Težko je pisati o življenju in delu človeka, ki je tudi tebi zaznamoval življenje in si lahko le hvaležen trenutku, ki ti je bil dan, da si ga spoznal in času, ki ti je bil namenjen, da si ga preživel z njim. V glavi vrejo samo spomini in » spomini so kot iskre, ki pod pepelom tlijo, a ko jih razgrneš, vedno znova zažarijo«. (J. W. Goethe)